

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 6. heinäkuuta 2021
(OR. en)

10156/21

Toimielinten välinen asia:
2021/0163 (NLE)

ECOFIN 641
CADREFIN 336
UEM 176
FIN 517

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Slovakian elpymis-
ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon elpymis- ja palautumistukiväliseen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241¹ ja erityisesti sen 20 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

¹ EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Covid-19:n leviäminen on vaikuttanut vahingollisesti Slovakian talouteen. Vuonna 2019 Slovakian bruttokansantuote (BKT) asukasta kohti oli 55 prosenttia unionin keskiarvosta. Komission kevään 2021 talousennusteen mukaan Slovakian reaalin BKT supistui 4,8 prosenttia vuonna 2020, ja kumulatiivisen supistuman odotetaan olevan 0,2 prosenttia vuosina 2020 ja 2021. Keskipitkän aikavälin taloudelliseen suorituskykyyn vaikuttavia pidemmän aikavälin näkökohtia ovat erityisesti taloudellisen toiminnan keskittyminen perinteiseen valmistusteollisuuteen, jossa innovointiaste ja lisäarvo ovat alhaiset, kera osaamisvajaiden. Lisäksi suuri sääntelytaakka ja puutteet julkishallinnossa ja oikeusjärjestelmässä haittaavat yksityisiä investointeja.
- (2) Neuvosto antoi Slovakialle 9 päivänä heinäkuuta 2019 ja 20 päivänä heinäkuuta 2020 eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä suosituksia. Neuvosto suositti erityisesti, että Slovakia toteuttaa toimia talouden elpymisen tukemiseksi ja samalla turvaten julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys; terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskyvyn parantamiseksi; koulutuksen laadun ja osallistavuuden parantamiseksi kaikilla koulutustasoilla ja osaamisen edistämiseksi; talouspolitiikassa vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja muihin aloihin tehtäviin investointeihin keskittymiseksi alueelliset erot huomioon ottaen; oikeusjärjestelmän tehokkuuden ja lahjomattomuuden parantamiseksi, korruption ja rahanpesun torjumiseksi; ja laadukkaiden julkisten palvelujen sekä suotuisan liiketoimintaympäristön varmistamiseksi. Arvioituaan edistymistä näiden maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa elpymis- ja palautumissuunnitelman toimittamisajankohtana komissio katsoo, että edistyminen kaikkien tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisessa pandemian torjumiseksi tehokkaasti ja ansionmenetysten korvaamiseksi on ollut merkittävää.

- (3) Euroalueen talouspolitiikasta annetussa neuvoston suosituksessa euroalueen jäsenvaltioille suositettiin, että ne toteuttaisivat, osin elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa kautta, toimia muun muassa sen varmistamiseksi, että politiikan viritys tukee elpymistä, ja lähentymisen, palautumiskyvyn sekä kestävä ja osallistavan kasvun edistämisen jatkamiseksi. Neuvoston suosituksessa euroalueen jäsenvaltioille suositettiin myös, että ne vahvistaisivat kansallisia institutionaalisia kehyksiä, varmistaisivat makrotalouden vakauden, saattaisivat valmiiksi talous- ja rahaliiton ja vahvistaisivat euron kansainvälistä asemaa.
- (4) Slovakia toimitti 29 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Sitä ennen oli toteutettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti kuulemisprosessi, johon osallistui paikallis- ja alueviranomaiset, työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunnan järjestöt, nuorisjärjestöt ja muut asiaankuuluvat sidosryhmät. Kansallinen sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelmiin tukee niiden menestyksestä täytöntöönpanoa, pysyvien vaikutusten aikaansaamista kansallisella tasolla sekä uskottavuutta Euroopan tasolla. Komissio on arvioinut asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjen arviointia koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

- (5) Elpymis- ja palautumissuunnitelmilla olisi pyrittävä asetuksella (EU) 2021/241 perustetun elpymis- ja palautumistukivälineen, jäljempänä 'tukiväline', ja neuvoston asetuksella (EU) 2020/2094¹ perustetun Euroopan unionin elpymisvälineen yleisiin tavoitteisiin covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen tukemiseksi sekä unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi panostamalla asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuihin kuuteen pilariin.
- (6) Jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano muodostaa koordinoitun pyrkimyksen, johon liittyy uudistuksia ja investointeja kaikkialla unionissa. Koordinoitun ja samanaikaisen täytäntöönpanon ja rajatylittävien ja useita maita koskevien hankkeiden toteuttamisen kautta tällaiset uudistukset ja investoinnit vahvistavat toisiaan ja luovat myönteisiä heijastusvaikutuksia unionissa. Sen vuoksi noin kolmannes tukivälineen vaikutuksesta jäsenvaltioiden kasvuun ja työpaikkojen luomiseen johtuu muiden jäsenvaltioiden heijastusvaikutuksista.

Kuutta pilaria tukeva tasapainoinen ratkaisu

- (7) Elpymis- ja palautumissuunnitelma tarjoaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja liitteessä V olevan 2.1 kriteerin mukaisesti kattavan ja riittävän tasapainoisen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuvan ratkaisun, joka tukee asianmukaisesti kaikkia kyseisen asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria, ottaen huomioon asianomaisen jäsenvaltion kohtaamat erityishaasteet ja määrärahat.

¹ Neuvoston asetus (EU) 2020/2094, annettu 14 päivänä joulukuuta 2020, Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen tukemiseksi (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 23).

- (8) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään tasapainoinen joukko uudistuksia ja investointeja, joilla puututaan sekä covid-19-pandemian seurauksiin että Slovakiaan vaikuttaviin tärkeimpiin rakenteellisiin sosioekonomisiin ja ympäristöön liittyviin haasteisiin, pyritään koheesiotavoitteisiin ja edistetään kaikkia asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria. Siinä esitetään useita toimenpiteitä innovatiivisen talouden tukemiseksi ja tuetaan talouskasvua erityisesti investoimalla vihreään ja digitaaliseen siirtymään, myös investoimalla koulutukseen ja osaamiseen. Yleistavoitteena on saavuttaa kestävä kasvu ja tulevaisuuteen suuntautuva Slovakian talouden ja yhteiskunnan muutos ja parantaa näin elämänlaatua. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa keskitytään viiteen keskeiseen politiikanalaan: vihreä talous, koulutus, tiede ja innovointi, terveys ja julkishallinto ja digitalisaatio. Kaikkien viiden keskeisen alan osalta elpymis- ja palautumissuunnitelmassa annetaan tarkka ja johdonmukainen selvitys siitä, miten ne edistävät kuutta pilaria. Tällaisella lähestymistavalla voidaan osaltaan varmistaa, että kuhunkin pilariin puututaan kattavasti.

- (9) Talouden vihreä siirtymä ja digitaalinen siirtymä ovat elpymis- ja palautumissuunnitelman ytimessä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä vihreillä uudistuksilla ja investoinneilla pyritään lisäämään uusiutuvia energialähteitä ja niiden liittämistä verkkoon, parantamaan rakennusten energia- ja ympäristötehokkuutta, lisäämään kestävien liikennemuotojen osuutta ja edistämään teollisten prosessien hiilestä irtautumista ja siten edistämään tavoitteita, jotka koskevat ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilman pilaantumisen vähentämistä. Suunnitteilla on merkittäviä uudistuksia ja investointeja, joilla parannetaan ympäristön ja ekosysteemien kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen, ja korostetaan vesiväylien elvyttämistä. Digitaalisten uudistusten ja investointien on tarkoitus auttaa Slovakiaa sen uudistamispyrkimyksissä ja tukea aloja, joilla investointivaje on suurin. Niihin kuuluvat erityisesti julkisten palvelujen ja koulujen digitalisointi, digitaalisten taitojen kehittäminen ja innovoinnin tukeminen.

- (10) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään hyvin kohdennettuja politiikkatoimia, joilla on merkitystä älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun kannalta. Innovointipotentiaalin ja tuottavuuden kasvun odotetaan vahvistuvan toimenpiteillä, joilla parannetaan tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin ekosysteemiä, liiketoimintaympäristöä, korkea-asteen koulutuksen laatua ja relevanssia sekä koulutustuloksia, mukaan lukien opetussuunnitelmien uudistaminen ja opettajankoulutuksen parantaminen. Pienten ja keskisuurten yritysten on tarkoitus hyötyä suunnitelmasta tuettujen investointien aikaansaamasta vahvasta kysynnän kasvusta sekä innovointiin ja digitalisointiin kohdennetusta avusta. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa yksilöidään oikeat sosioekonomiset haasteet sosiaaliselle ja alueelliselle yhteenkuuluvuudelle, ja siihen sisältyy asiaankuuluvia toimia niihin vastaamiseksi. Sen tavoitteena on erityisesti vahvistaa erityisopetusta tarvitsevien lasten ja sosioekonomiselta taustaltaan heikompien lasten, myös romaniväestöön kuuluvien, osallistumista koulutukseen. Yhteenkuuluvuutta koskeviin huolenaiheisiin ja alueellisiin eroihin puututaan sairaalahoidon kunnianhimoisella uudistuksella sekä julkishallinnon digitalisointitoimenpiteillä. Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan myös parantavan terveydenhuoltoa ja taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä. Terveydenhuollon alalla elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään kattava joukko uudistuksia ja investointeja, joilla pyritään parantamaan Slovakian terveydenhuoltojärjestelmän palautumiskykyä, tehokkuutta, saatavuutta ja laatua. Investoinnit kohdistuvat pääasiassa sairaalahoitoon, pitkäaikaishoitoon, mielenterveyshuoltoon ja perusterveydenhuoltoon. Varhaisvaroitussuunnitelmiin ja infrastruktuuriin tehtävien investointien voidaan odottaa parantavan kriisinhallintavalmiuksia. Eläkeuudistuksen odotetaan vähentävän Slovakian alttiutta kestävyysriskeille. Erityisesti seuraavan sukupolven toimintapolitiikat sisältyvät kattavaan toimenpidepakettiin, jonka tavoitteena on parantaa koulutusta kaikilla tasoilla varhaiskasvatuksesta korkea-asteen koulutukseen.

Vastaaminen kaikkiin tai merkittävään osaan maakohtaisissa suosituksissa yksilöidyistä haasteista

- (11) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma auttaa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan 2.2 kriteerin mukaisesti vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin tai merkittävään osaan (luokitus A) Slovakielle osoitetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa, mukaan lukien julkista taloutta koskevat näkökohdat, tai muissa komission eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä virallisesti antamissa asiaankuuluvissa asiakirjoissa yksilöidyistä haasteista.
- (12) Pandemian johdosta toteutettavia välittömiä finanssipoliittisia toimia koskevien suositusten voidaan katsoa jäävän Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelman soveltamisalan ulkopuolelle huolimatta siitä, että Slovakia on yleisesti ottaen vastannut asianmukaisesti ja riittävästi välittömään tarpeeseen tukea taloutta julkisen talouden keinoin vuosina 2020 ja 2021 vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen mukaisesti. Suositus julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamisesta vuonna 2020 ei myöskään ole enää merkityksellinen, koska vastaava budjettikausi on päättynyt ja vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke otettiin käyttöön maaliskuussa 2020 covid-19-kriisin yhteydessä.

- (13) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat vastaamaan tehokkaasti kaikkiin tai merkittävään osaan niistä taloudellisista ja sosiaalisista haasteista, jotka esitetään neuvoston Slovakialle eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä vuosina 2019 ja 2020 osoittamissa maakohtaisissa suosituksissa ja jotka koskevat erityisesti osallistavaa koulutusta, julkista hallintoa ja tuottavuutta parantavia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään, sekä sen vaikutusta alueellisten erojen kaventamiseen.
- (14) Vihreän ja digitaalisen siirtymän nopeuttamista koskevaan haasteeseen vastataan asianmukaisesti Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä toimenpiteillä. Koulutuksen, lastenhoidon, terveydenhuollon sekä tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin aloilla oleviin pitkäaikaisiin haasteisiin vastataan myös kattavilla toimenpiteillä, joiden odotetaan korjaavan kaikkein vakavimmat puutteet, kuten koulutuksen heikko laatu ja alhainen osallistavuus, hajanainen tutkimus-, kehitys- ja innovointipolitiikan koordinointi, riittämätön julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö ja tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimien heikko tulos. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetyillä lisätoimenpiteillä oikeusjärjestelmän, julkisten hankintojen ja rahanpesun torjunnan tehostamiseksi on mahdollista vastata tehokkaasti moniin taustalla oleviin haasteisiin. Useiden uudistusten odotetaan lisäksi parantavan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä.

Kasvupotentiaalia, työpaikkojen luomista sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä tukeva vaikutus

- (15) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmalla on asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja liitteessä V olevan 2.3 kriteerin mukaisesti suuria vaikutuksia (luokitus A) Slovakian kasvupotentiaalin, työpaikkojen luomisen sekä taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen palautumiskyvyn lujittumiseen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon edistämiseen muun muassa siten, että se edistää lapsia ja nuoria koskevia toimintapolitiikkoja sekä lieventää covid-19-kriisin taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, ja se lisää siten taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä unionissa.
- (16) Komission yksiköiden tekemät simulaatiot osoittavat, että elpymis- ja palautumissuunnitelmalla, yhdessä muiden Euroopan unionin elpymisvälineen toimenpiteiden kanssa, on mahdollista kasvattaa Slovakian BKT:tä keskimäärin 1,3–1,8 prosenttia vuosina 2021–2026; simulaatioissa ei oteta huomioon rakenneuudistusten mahdollisia myönteisiä vaikutuksia, jotka voivat olla merkittäviä. Elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon odotetaan vaikuttavan merkittävästi talouskasvuun ja työpaikkojen syntymiseen Slovakiassa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä investoinneilla on tarkoitus vauhdittaa kokonaisyntää lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, parantaa Slovakian talouden suhdannetilannetta ja lieventää siten covid-19-kriisin kielteisiä taloudellisia vaikutuksia. Rakennus- ja kunnostushankkeisiin investoiminen täysin ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisesti on tässä suhteessa erityisen hyödyllistä, koska pandemia on koetellut Slovakian rakennusalaan todella kovasti.

- (17) Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä investointien ja suunniteltujen uudistusten odotetaan yhdessä auttavan vastaamaan nykyisiin kasvuhaasteisiin ja helpottavan maan siirtymistä monipuolisempaan talousmalliin, jossa keskitytään enemmän suurempaa lisäarvoa tuottaviin toimiin. Tämän on määrä auttaa Slovakian taloutta säilyttämään kilpailu- ja palautumiskykynsä, ja sopeutumaan teollisuuden automaatiota ja digitaalista muutosta koskeviin suuntauksiin. Elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon odotetaan sen vuoksi lisäävän potentiaalista tuotantoa ja vaikuttavan pysyvästi Slovakian taloudelliseen suorituskyyyn. Suurin osa tästä pitkän aikavälin vaikutuksesta aiheutuu toimista, joilla kannustetaan tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimia, kuten tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin hallinnon uudistaminen, jolla parannetaan sekä koordinoitua että rahoitusta. Se aiheutuu myös toimista, joilla tehostetaan inhimillistä pääomaa ja työvoiman määrää ja osaamista, kuten esiopetuksen laajentaminen, opetussuunnitelman uudistaminen sekä korkea-asteen koulutuksen laadun parantaminen ja relevanssin lisääminen Slovakian tuottavuuden lisäämiseksi.

(18) Elpymis- ja palautumissuunnitelman odotetaan vähentävän sosiaalista eriarvoisuutta ja alueellisia eroja maan sisällä. Itä- ja Keski-Slovakian tulokset ovat yleensä merkittävästi huonommat kuin maan länsiosan, kun otetaan huomioon toisiinsa liittyvät työvoimamarkkina- ja sosiaaliset indikaattorit kuten korkeasti koulutettujen työntekijöiden osuus, pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys ja lasten osallistumisaste esiopetukseen. Koulutuksen epätasa-arvoa koskeviin haasteisiin odotetaan puututtavan uudistamalla koulujen opetussuunnitelmia siten, että edistetään avaintaitoja ja digitaalisia taitoja, ja kehittämällä koulutusta tukevien toimenpiteiden järjestelmän. Koska oppilaiden oppimistulokset määräytyvät vahvasti heidän sosioekonomisen taustansa perusteella, elpymis- ja palautumissuunnitelmaan on sisällytetty uudistuksia, joiden tavoitteena on varhaiskasvatuksen ja -hoidon saatavuuden ja laadun parantaminen, konsultointipalvelujen lisääminen, erottelun vähentäminen ja kaksivuoroluokkien poistaminen. Näiden uudistusten odotetaan vähentävän aikaisin tapahtuvaa koulunkäynnin keskeyttämistä erityisesti muita heikommassa asemassa olevien oppilaiden keskuudessa ja edistävän siten sosiaalista liikkuvuutta ja yhtäläisiä mahdollisuuksia. Korkea-asteen koulutukseen tehtävien kattavien uudistusten ja investointien odotetaan parantavan korkeakoulutuksen laatua ja relevanssia siten, että muutetaan hallinto-, rahoitus- ja akkreditointijärjestelmiä sekä tieteellisen arvioinnin järjestelmiä. Virallisten pitkäaikaishoitopalvelujen ja päiväkotien kehittämisen on tarkoitus keventää perheille ja erityisesti omaishoitajana toimiville naisille aiheutuvaa kohtuutonta taakkaa ja antaa heille mahdollisuuden osallistua työmarkkinoille. Näissä toimintapolitiikoissa noudatetaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteita.

- (19) Mielenterveyspalvelujen laajempi saatavuus on linjassa laitoshoidon vähentämisstrategian kanssa. Lisäksi keskittyminen koti- ja yhteisöperustaisiin pitkäaikaishoitopalveluihin, palliatiivisen hoidon vahvistaminen ja kyseisen alan hajanaiseen hallintoon puuttuminen ovat tärkeitä askelia pyrittäessä edistämään kohtuuhintaisten ja laadukkaiden pitkäaikaishoitopalvelujen saatavuutta. Sairaalaverkoston uudistamisen tarkoituksena on auttaa parantamaan terveyspalvelujen laatua ja kustannustehokkuutta parantaen samalla niiden saatavuutta myös vähemmän kehittyneillä alueilla. Tämä on tarkoitus saavuttaa myös investoinneilla, joilla pyritään parantamaan perusterveydenhuollon saatavuutta alueilla, joilla palvelujen saatavuus on heikko. Vihreään siirtymään liittyvien infrastruktuuri-investointien, erityisesti rakennusten peruskorjausohjelman, avulla on tarkoitus luoda myös matalan osaamistason työntekijöille uusia työllistymismahdollisuuksia rakennusalailla kaikkialla Slovakiassa.

Ei merkittävää haittaa

- (20) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä V olevan 2.4 kriteerin mukaisesti varmistetaan, että mistään siihen sisältyvien uudistusten ja investointihankkeiden täytäntöönpanotoimenpiteistä ei aiheudu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852¹ 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa ympäristötavoitteille ("ei merkittävää haittaa" -periaate) (luokitus A).

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

- (21) Slovakia on komission tiedonannossa ”Tekniset ohjeet ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti”¹ vahvistettujen teknisten ohjeiden mukaisesti toteuttanut täydellisen ”ei merkittävää haittaa” -arvioinnin kaikista suunnitelmaan sisältyvistä toimenpiteistä. Kaikkien asiaankuuluvien toimenpiteiden mahdollisiin haitallisiin ympäristövaikutuksiin puututaan asianmukaisilla vakuuksilla ja lieventävillä toimenpiteillä, jotka varmistetaan seurantajärjestelyjen avulla. Nämä lieventävät toimenpiteet näkyvät välitavoitteissa ja tavoitteissa, joita sovelletaan teollisuuden hiilestä irtautumiseen, rakennusten peruskorjauksiin, mukaan lukien lämmityskattiloiden vaihto, vesivoimaan, biomassan käyttöön, tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin investointijärjestelmiin ja innovointia tukeviin rahoitusvälineisiin.

Vihreän siirtymän edistäminen, biologinen monimuotoisuus mukaan lukien

- (22) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan e alakohdan ja liitteessä V olevan 2.5 kriteerin mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin (luokitus A) edistetään vihreää siirtymää, mukaan lukien biologinen monimuotoisuus, tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Ilmastotavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 43 prosenttia elpymis- ja palautumissuunnitelman kokonaismäärärahoista asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VI esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna. Kyseisen asetuksen 17 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelma on johdonmukainen vuoden 2030 kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan sisältyvien tietojen kanssa.

¹ EUVL C 58, 18.2.2021, s. 1.

- (23) Slovakian odotetaan saavuttavan vuoden 2030 hiilestä irtautumista koskevat tavoitteensa ja saavan tukea kiertotalouteen siirtymiseen uusiutuviin energialähteisiin kohdistuvien uudistusten ja investointien avulla, joiden tavoitteena on erityisesti helpottaa uusiutuvien energialähteiden liittämistä verkkoon, yhdessä kunnianhimoisen rakennusten peruskorjausohjelman, joka perustuu korkeisiin energiatehokkuusvaatimuksiin, sekä teollisuuden hiilestä irtautumista koskevan ohjelman avulla. Kattavalla liikennealan uudistus- ja investointipaketilla on tarkoitus tukea sähköistä liikkuvuutta, julkista henkilöliikennettä ja tavaroiden intermodaalikuljetusta. Tämän odotetaan edistävän yleistä liikkuvuuden ekosysteemiä, joka hyödyttää Slovakian taloutta.
- (24) Maisemansuunnitteluun, luonnonsuojeluun, ja vesihuoltoon liittyvien uudistusten ja investointien odotetaan auttavan Slovakiaa vastaamaan haasteisiin, jotka liittyvät ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja vesilähteiden, luonnon ja biologisen monimuotoisuuden suojeluun.

Digitaalisen siirtymän edistäminen

- (25) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan f alakohdan ja liitteessä V olevan 2.6 kriteerin mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin (luokitus A) edistetään digitaalista siirtymää tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Digitaalisia tavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 21 prosenttia elpymis- ja palautumissuunnitelman kokonaismäärärahoista asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VII esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna.

- (26) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään kunnianhimoinen toimenpidepaketti, jolla hyödynnetään digitaalista muutosta Slovakian taloudessa ja yhteiskunnassa. Koulutustoimenpiteissä asetetaan digitaaliset taidot keskeiselle sijalle, niissä yhdistyvät tarkistetut opetussuunnitelmat, opettajien koulutus, investoinnit koulujen digitaalisiin laitteisiin ja korkea-asteen koulutuksen digitalisointi. Samaan aikaan elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy digitaalisia taitoja koskevan strategian kehittäminen kaikenikäisille aikuisille, jotta varmistetaan heidän osallisuutensa digitalisaation seurauksena muuttuvassa yhteiskunnassa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa otetaan käyttöön myös toimenpiteitä, joilla luodaan tehokas hallintomalli digitaalista muutosta varten. Tällä on tarkoitus edistää digitaalisen ekosysteemin kehitystä ja hyödyttää viime kädessä koko taloutta. Yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, digitalisaation tukemisen on tarkoitus antaa niille mahdollisuus säilyttää kilpailukyky tuotantoprosessien virtaviivaistamisen ja innovatiivisten teknologioiden käytön avulla.
- (27) Sähköisen hallinnon ratkaisujen laadun ja niiden käyttömahdollisuuksien on tarkoitus parantua uuden digitaalisen alustan ansiosta, joka tarjoaa käyttäjäkeskeisiä julkisia palveluja ja tehostettua julkishallinnon tietoteknisten resurssien hallintaa. Tämän digitaalisten julkisten palvelujen kehittämisen lisäksi Slovakia aikoo vahvistaa kyberturvallisuutta ja standardoida sen kaikilla julkishallinnon aloilla. Osallistuminen neljään monikansalliseen digitaaliseen hankkeeseen, mukaan lukien digitaali-innovointikeskittymien käyttöönotto ja liittyminen EuroHPC-suurteholaskentahankkeeseen, vahvistavat myös elpymis- ja palautumissuunnitelman digitaalista panosta.

Pysyvät vaikutukset

- (28) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma tuottaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja liitteessä V olevan 2.7 kriteerin mukaisesti Slovakiassa pysyviä vaikutuksia.
- (29) Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää laajan joukon rakenneuudistuksia, joilla odotetaan olevan pysyviä vaikutuksia monilla politiikan aloilla sekä julkishallinnon ja instituutioiden kannalta. Erityisesti oikeuslaitoksen uudistuksilla ja korruption ja rahanpesun torjuntaa koskevilla uudistuksilla odotetaan olevan pysyviä vaikutuksia, minkä vuoksi on tärkeää, että nämä uudistukset ja niiden täytäntöönpano ovat oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevien unionin oikeuden vaatimusten mukaisia. Oikeuslaitoksen, sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan asianmukainen osallistuminen uudistusprosessiin on erityisen tärkeää. Lisäksi digitalisointipyrkimykset monissa eri laitoksissa ja julkishallinnossa lisäävät rakenteellisesti tehokkuutta ja parantavat julkisten palvelujen laatua. Kaikki koulutustasot kattavalla uudistuspaketilla on tarkoitus parantaa väestön osaamispohjaa. Sosiaali- ja terveystalouden uudistusten odotetaan parantavan terveydenhuoltojärjestelmän vaikuttavuutta ja tehokkuutta, minkä puolestaan on tarkoitus parantaa väestön terveydentilaa ja vähentää terveystuloksissa ilmeneviä eroja sosioekonomisten ryhmien välillä.

- (30) Investointitoimenpiteiden odotetaan tukevan ja tehostavan Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitettyjen rakenneuudistusten myönteistä vaikutusta. Mittavien investointien rautatiejärjestelmän uudistamiseksi on tarkoitus houkuttaa lisää matkustajia käyttämään tätä kestävästä liikennemuotoa, mikä edistää vihreää siirtymää ja tukee alueellista koheesiota. Teollisuuteen, myös energiantuotantoon, tehtävillä vihreillä investoinneilla on tarkoitus edistää kyseisen alan hiilestä irtautumista ja puhtaampaa ilmaa kaikkialla Slovakiassa. Kunnianhimoinen energiatehokkuusohjelma yhdistettynä rakennusjätteen käsittelyä koskevaan uudistukseen mahdollistaa rakennuskannan kunnostamisen, millä on pysyvä vaikutus päästöjen vähentämiseen tällä keskeisellä sektorilla ja alan kierron parantamiseen. Terveystuudistuksia tuetaan investoimalla sairaaloihin ja muihin hoitolaitoksiin. Investoinneilla edistetään myös koulutusuudistuksia esimerkiksi tarjoamalla digitaalisia laitteita, kouluttamalla opettajia, tekemällä toisen asteen oppilaitoksista ja yliopistorakennuksista esteettömiä tai rakentamalla uusia päiväkoteja. Stipendi- ja kehittämisohjelmilla pyritään parantamaan korkea-asteen koulutukseen pääsyä ja sen kansainvälistymistä. Laajalla investointiohjelmalla on tarkoitus ohjata myös rahoitusta uudistettuun tutkimus- ja innovointijärjestelmään, jolla lisätään Slovakian houkuttelevuutta sekä yritysten että ammattitaitoisten työntekijöiden keskuudessa; ohjelma tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia monipuolistaa taloutta kohti suurempaa lisäarvoa tuottavaa toimintaa.
- (31) Elpymis- ja palautumissuunnitelman kestävästä vaikutuksesta voidaan lisätä myös yhteisvaikutuksella elpymis- ja palautumissuunnitelman ja muiden, mukaan lukien koheesipolitiikan rahastoista rahoitettavien, ohjelmien välillä erityisesti käsittelemällä merkittävällä tavalla syvään juurtuneita alueellisia haasteita ja edistämällä tasapainoista kehitystä.

Seuranta ja täytäntöönpano

- (32) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ovat asianmukaisia (luokitus A) takaamaan asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan h alakohdan ja liitteessä V olevan 2.8 kriteerin mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman, mukaan lukien suunnitellun aikataulun, välitavoitteiden ja tavoitteiden ja niihin liittyvien indikaattoreiden, tuloksellisen seurannan ja toteuttamisen.
- (33) Slovakia perustaa kattavan täytäntöönpanojärjestelmän, jossa johtava rooli on kansallisella täytäntöönpano- ja koordinoitaviranomaisella, joka vastaa välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisesta ja maksujen pyytämisestä. Tätä varten kansallisella täytäntöönpano- ja koordinoitaviranomaisella on oikeus pyytää kaikilta asianomaisilta osapuolilta – täytäntöönpanijoilta, välittäjiltä, edunsaajilta ja muilta asianosaisilta – tietoja uudistusten ja investointien täytäntöönpanosta, myös vastaavista välitavoitteista ja tavoitteista. Välitavoitteiden ja tavoitteiden laajuus ja luonne ovat yleisesti ottaen kattavat ja johdonmukaiset. Välitavoitteiden ja tavoitteiden aikataulu on kohtuullinen, ja uudistukset tehdään etupainotteisesti ja ne muodostavat perustan investoinneille. Välitavoitteet ja tavoitteet katsotaan hyvin suunnitelluiksi ja niillä on vankat indikaattorit, joilla varmistetaan asianmukainen seuranta ja arviointi täytäntöönpanon aikana.

- (34) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tukivälineestä annettavasta rahoitustuesta tiedotetaan ja se tuodaan esille asetuksen (EU) 2021/241 34 artiklan mukaisesti. Teknistä tukea voidaan pyytää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/240¹ perustetun teknisen tuen välineen kautta, jotta voidaan avustaa jäsenvaltioita niiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanossa.

Kustannukset

- (35) Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrän perustelut, jotka on esitetty elpymis- ja palautumissuunnitelmassa, ovat jossakin määrin (luokitus B) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan i alakohdan ja liitteessä V olevan 2.9 kriteerin mukaisesti kohtuulliset ja uskottavat ja kustannustehokkuusperiaatteen mukaiset sekä oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/240, annettu 10 päivänä helmikuuta 2021, teknisen tuen välineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 1).

- (36) Slovakia on esittänyt vankat perustelut, näytön ja menetelmät useimmille elpymis- ja palautumissuunnitelman investointeihin ja uudistuksiin liittyville kustannuksille. Kustannusarvioita, tietoja ja niitä tukevia asiakirjoja on toimitettu suhteellisen paljon. Käytetyissä menetelmissä viitataan usein vastaaviin Slovakiassa viime aikoina toteutettuihin hankkeisiin, joihin on saatu myös unionin rahoitusta. Jos tämä ei ole ollut mahdollista, kohtuullisia ja uskottavia arvioita on, muutamia harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta, usein tehty muista jäsenvaltioista tai sertifioituista ja riippumattomista laitoksista saatuihin tietoihin perustuvilla luotettavilla laskelmilla. Eri kustannusarvioiden vertailuarvot perustuvat saatavilla oleviin markkinahintoihin. Slovakia on toimittanut riippumattomien elinten suorittamasta kustannusarviosta vain rajallisen validoinnin, mutta vastinetta rahalle käsittelevän yksikön (valtiovarainministeriön integroitu osa) on osoitettu riippumattomaksi validointiyksiköksi eri komponenttien osalta. Suojatoimet sen riippumattomuuden takaamiseksi ovat olleet perusteltuja.
- (37) Tiettyjen toimenpiteiden osalta tavoitteet tai kustannusten vertailuarvot ovat vähemmän selkeitä, ne on kuvattu suhteellisen yleisellä tavalla tai ne perustuvat vähäisiin vertailukelpoisiin tietoihin tai tietoihin, joiden luotettavuutta on vaikeampi todentaa. Joidenkin kustannusarvioiden osalta ei ole olemassa vertailukelpoisia kustannusten vertailuarvoja, johtuen usein investointien ennennäkemättömästä luonteesta (kuten uusiutuvan energian, tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin sekä digitalisaation aloilla). Ottaen huomioon vertailukelpoisten ennakkotapausten puuttumisen ja sen, että ”alhaalta ylös” -menetelmät selittyvät suurelta osin, Slovakia on samaan aikaan toimittanut riittävästi selvityksiä ja perusteluja kyseisille toimenpiteille.

- (38) Kumppanuussopimukset ja koheesiopolitiikan ohjelmakauden 2021–2027 toimenpideohjelmat ovat viimeistelyä vailla, minkä vuoksi rajanvetoa muihin rahoituslähteisiin samankaltaisten alojen hankkeiden osalta ei aina ilmoiteta selkeästi. Slovakia on kuitenkin sitoutunut ottamaan käyttöön vahvat suojaustoimet sen varmistamiseksi, että kaksinkertainen rahoitus vältetään sekä strategisesti että hanketasolla, esimerkiksi saman toimenpiteen eri kustannusten rahoittamiseksi. Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat kustannustehokkuusperiaatteen mukaisia ja oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

Unionin taloudellisten etujen suojaaminen

- (39) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ja tähän päätökseen sisältyvät lisätoimenpiteet ovat asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan j alakohdan ja liitteessä V olevan 2.10 kriteerin mukaisesti asianmukaisia (luokitus A) ehkäisemään, havaitsemaan ja korjaamaan kyseisen asetuksen nojalla myönnettyjen varojen käyttöön liittyviä lahjontaa, petoksia ja eturistiriitoja, ja on odotettavissa, että järjestelyjen avulla voidaan tuloksellisesti välttää päällekkäisen rahoituksen myöntäminen kyseisen asetuksen nojalla ja muista unionin ohjelmista. Tämä ei vaikuta sellaisten muiden välineiden ja työkalujen soveltamiseen, joilla edistetään ja valvotaan unionin oikeuden noudattamista, myös korruption, petosten ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi sekä unionin talousarvion suojaamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092¹ mukaisesti.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 1).

(40) Valvonnasta ja tarkastuksesta Slovakiassa vastaavien toimijoiden määrittäminen on yleisesti ottaen hyvin selitetty ja tarkastusviranomaisen riippumattomuus ja tehtävien erottelu on esitetty selkeästi ja on selitetty myös, miten se on kirjattu Slovakian lainsäädäntöön. Kansallinen täytäntöönpano- ja koordinoitaviranomaisen vastaa rahoitustuen maksamista koskevien hakemusten, johdon vahvistuslausuman ja tarkastusten yhteenvedon valmistelusta ja toimittamisesta. Tarkastuksesta vastaavista toimijoista, niiden välisistä suhteista ja niiden hallinnollisista valmiuksista annetaan myös selitys. Kattavat tiedot toimenpiteistä vakavien sääntöjenvastaisuuksien torjumiseksi ja siitä, kuka kyseisistä toimenpiteistä on vastuussa, on annettu saataville. Vastuhenkilöt saavat koulutusta ja väärinkäytösten paljastajien suojelu on kirjattu lainsäädäntöön, ja väärinkäytösten paljastamista käsittelevän viraston odotetaan olevan täysin toimintakykyinen syyskuuhun 2021 mennessä. Täytäntöönpaneuvien ministeriöiden tai elinten tekemillä hallinnon tarkastuksilla tarkastetaan, että vakavia sääntöjenvastaisuuksia ei ole, mutta myös se, että välitavoitteet ja tavoitteet saavutetaan. Järjestelyt ja mekanismit, joiden avulla kerätään, säilytetään ja annetaan saataville tietoja lopullisista vastaanottajista, selitetään, ja asetuksen (EU) 2021/241 22 artiklan 2 kohdan d alakohdassa säädettyä kirjaamisvelvoitetta sovelletaan täytäntöönpanoelimiin ja edunsaajiin. Tukivälineen täytäntöönpanon seuranta varten olisi otettava käyttöön tallennusjärjestelmä ja sen olisi oltava toiminnassa ensimmäisen maksupyynnön yhteydessä. Järjestelmässä olisi oltava vähintään seuraavat toiminnot: a) tietojen keruun varmistaminen ja välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisen seuranta; ja b) asetuksen (EU) 2021/241 22 artiklan 2 kohdan d alakohdan i-iii alakohdan nojalla vaadittujen tietojen kerääminen ja säilyttäminen sekä tietoihin pääsyn varmistaminen. Tätä varten asetetaan välitavoite.

(41) Näyttää siltä, että toimenpiteet päällekkäisen rahoituksen havaitsemiseksi ja välttämiseksi on otettu kattavasti huomioon. Kansallinen täytäntöönpano- ja koordinoitaviranomaisen pyrkii koordinoimaan tukivälineen täytäntöönpanoon osallistuvia toimijoita. Elpymis- ja palautumissuunnitelmasta käy selvästi ilmi, että tukivälineen ja koheesiopolitiikan rahastojen koordinoinnista vastaavat elimet tekevät yhteistyötä välttääkseen päällekkäisen rahoituksen ohjelmasuunnittelu- ja täytäntöönpanovaiheessa. Päällekkäisen rahoituksen välttämiseksi täytäntöönpanovaiheessa tehtäviä tarkastuksia koskevat järjestelyt eivät ole kovin yksityiskohtaisia, mutta Slovakia on sitoutunut ottamaan käyttöön vahvat suojatoimet sen varmistamiseksi, että kaksinkertainen rahoitus vältetään sekä strategisesti että hanketasolla. Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa annetaan runsaasti tietoa hallinnon valmiuksista panna täytäntöön ja tarkastaa tukiväline Slovakiassa. Siinä annetaan myös runsaasti tietoa täytäntöönpanosuunnitelmaa valvovien eri elinten oikeudellisista valtuuksista. Suurin osa oikeusperustasta muodostuu kuitenkin elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevasta laista, joka on yhä luonnosvaiheessa. Tämä tarkoittaa sitä, että koordinoitaviraston ja kaikkien muiden täytäntöönpanoelinten tarkka toimeksianto ja toimivalta tiedetään todennäköisesti vasta elpymis- ja palautumissuunnitelman hyväksymisen jälkeen. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskeva laki tulee voimaan ensimmäiseen maksupyyntöön mennessä, eikä se tuolloin eroa olennaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelmassa kuvatusista. Tätä varten asetetaan välitavoite. Tämän ja johdanto-osan 40 kappaleessa mainitun välitavoitteen saavuttaminen on edellytyksenä tukivälineestä suoritettaville maksuille (lukuun ottamatta ennakkomaksuja).

Elpymis- ja palautumissuunnitelman johdonmukaisuus

- (42) Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan k alakohdan ja liitteessä V olevan 2.11 kriteerin mukaisesti toimenpiteitä, joilla toteutetaan uudistuksia ja julkisia investointihankkeita johdonmukaisina toimina.
- (43) Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään kattava uudistus- ja investointipaketti, jossa uudistukset ja investoinnit vahvistavat toisiaan vahvassa uudistuspyrkimyksessä. Elpymis- ja palautumissuunnitelma keskittyy kolmeen toisiinsa liittyvään pilariin, joiden tavoitteena on innovatiivinen, kestävä ja terve maa, ja viiteen keskeiseen politiikanalaan, jotka pannaan täytäntöön 18 komponentin kautta. Synergiaedut varmistetaan temaattisissa komponenteissa, kuten koulutuskomponenteissa, sekä horisontaalisesti eri komponenteissa, kuten sovellettaessa energiatehokkuusvaatimuksia julkisten rakennusten peruskorjauksiin tai julkishallinnon digitaalisen muutoksen osalta. Investoinnit uusiin tietojärjestelmiin ja tietovälineisiin otetaan järjestelmällisesti huomioon. Uudistusten ja investointien välillä vallitsee ilmeinen tasapaino kussakin komponentissa. Joillakin uudistuksilla odotetaan olevan monialainen vaikutus varojen käytön tehostamiseen, kuten esimerkiksi julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön tarkastaminen tai liiketoimintaympäristön ja oikeusjärjestelmän parantaminen. Tehokkaiden investointiedellytysten luomiseksi uudistukset keskittyvät yleensä ensimmäisiin vuosiin, kuten sairaalaverkoston optimointi ja tutkimuksen, kehityksen ja innovoinnin hallinnon uudistus. Täydentävyydet koheesipolitiikan rahoitustuen kanssa ovat selkeitä, ja nämä täydentävyydet esitellään tässä vaiheessa mahdollisuuksien mukaan komponenteissa ja tiivistetysti elpymis- ja palautumissuunnitelmassa. Rajanveto ei ole aina ole täysin selkeää, sillä sekä kumppanuussopimus että ohjelma ovat vielä viimeistelyvaiheessa.

- (44) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää joitakin toimenpiteitä, joilla oletettavasti voidaan puuttua haasteisiin, joita maalla on sukupuolten tasa-arvon ja yhtäläisten mahdollisuuksien suhteen. Sukupuolten tasa-arvon osalta elpymis- ja palautumissuunnitelmassa esitetään aikaisin tapahtuvan koulunkäynnin keskeyttämisen ehkäisemiseksi käyttöön otettava varhaisvaroitussysteemi; koulunkäynnin keskeyttäminen koskee suhteettomasti heikommista lähtökohdista tulevia naisia. Tähän järjestelmään sisältyy mentorointi- ja tutorointimahdollisuuksia. Jotta voidaan puuttua lastentarhojen vähäiseen saatavuuteen ja sen vaikutukseen naisten osallistumiseen työmarkkinoille ja lasten myöhempään koulumenestykseen, olisi otettava käyttöön kolme vuotta täyttäneiden lasten laillinen oikeus osallistua esiopetukseen. Elpymis- ja palautumissuunnitelman osa, joka koskee koulutuksen osallistavuutta, sisältää uudistuksia ja investointeja, joilla luodaan koulutustukijärjestelmä opiskelijoille, joilla on erityisopetustarpeita, uudistetaan opettajankoulutusohjelmia, vähennetään erottelua koulutuksessa ja edistetään syrjäytyneiden romaniyhteisöjen varhaiskasvatuspalveluja sekä parannetaan heikommassa asemassa olevien opiskelijoiden pääsyä korkea-asteen koulutukseen. Vammaisten henkilöiden tilannetta ja tarpeita käsitellään elpymis- ja palautumissuunnitelman useissa osissa, jotka koskevat muun muassa rakennusten kunnostamista ja niiden saavutettavuuden parantamista, kestävästä liikennestä, digitalisaatiota sekä sosiaali- ja mielenterveyspalveluja. Iäkkäiden ihmisten kohtaamiin haasteisiin vastataan erityisesti tukemalla heidän digitaalisten taitojensa kehittämistä ja parantamalla sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän laatua ja saatavuutta pitkällä aikavälillä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy myös horisontaalinen mekanismi, jonka avulla täytäntöönpanovaiheessa otetaan huomioon sukupuolten tasa-arvo ja kaikkien yhtäläiset mahdollisuudet.

Turvallisuutta koskeva itsearviointi

- (45) Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmassa vahvistetaan, että asetuksen (EU) 2021/241 mukaisiin digitaalisiin valmiuksiin tehtävien investointien turvallisuutta koskevan itsearvioinnin odotetaan olevan olennainen osa täytäntöönpanovaihetta osana uusien tietojärjestelmien kehittämisen analysointia ja suunnittelua. Slovakia aikoo rahoittaa investointeja digitaaliyhteyksiin muista lähteistä.

Rajatyylittävät ja useita maita koskevat hankkeet

- (46) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetaan useita rajatyylittäviä hankkeita lähinnä digitaalisen siirtymän helpottamiseksi. Sen on tarkoitus antaa pienille ja keskisuurille yrityksille mahdollisuus hyötyä Euroopan digitaali-innovointikeskittymien verkoston palveluista. Muita hankkeita ovat muun muassa investoinnit suuritehoiseen tietokoneeseen, joka on osa EuroHPC-suurteholaskentahanketta, ja mahdollinen osallistuminen unionin kvanttiviestintä- ja lohkoketjuinfrastruktuuriin, jolla valmistellaan rajatyylittäviä yhteyksiä kaikkien naapurijäsenvaltioiden kanssa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy toimenpide, jolla vahvistetaan sähköyhteyttä Unkarin kanssa, mikä mahdollistaa useampien kotimaisten uusiutuvien energialähteiden liittämisen kansalliseen verkkoon. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy tuki slovakialaisten toimijoiden laajemmalle osallistumiselle EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman hankkeisiin; tämän on tarkoitus kannustaa yrityksiä toteuttamaan erittäin innovatiivisia hankkeita ja tutkijoita ja yrityksiä osallistumaan kansainvälisiin konsortioihin ja siten edistämään kansainvälistymistä.

Kuulemisprosessi

- (47) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää tiivistelmän sen valmistelua ja täytäntöönpanoa varten toteutetusta kuulemisprosessista. Valmistelut aloitettiin kesällä 2020. Lokakuussa 2020 julkaistu ja sidosryhmien myötävaikutuksella valmisteltu kansallinen yhdennetty uudistussuunnitelma muodosti analyyttisen perustan elpymis- ja palautumissuunnitelmalle. Syksystä 2020 lähtien valmisteluissa pohdittiin laajemman sidosryhmäjoukon ja suuren yleisön kuulemista. Ministeriöiden väliseen vakiomuotoiseen kuulemismenettelyyn saatiin lähes 2 500 kommenttia. Viranomaiset pyrkivät pohtimaan kansalaisten ja sidosryhmien ehdotuksia, jotka usein kohdistuivat ympäristö- ja ilmastokysymyksiin. Covid-19-pandemian vuoksi julkiset tapahtumat järjestettiin suurelta osin verkossa.
- (48) Elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanovaihetta varten on määrä perustaa elpymis- ja palautumissuunnitelmaa käsittelevä neuvosto neuvoa-antavaksi elimeksi, jotta voidaan varmistaa jäsenelty vuoropuhelu keskeisten sidosryhmien kanssa. Asiaankuuluvien toimijoiden sitoutumisen varmistamiseksi on olennaisen tärkeää, että kaikki asianomaiset paikallisviranomaiset ja sidosryhmät, työmarkkinaosapuolet mukaan lukien, osallistuvat elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien investointien ja uudistusten täytäntöönpanoon.

Myönteinen arvio

- (49) Koska komissio antaa Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta myönteisen arvion todeten, että elpymis- ja palautumissuunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit, tässä päätöksessä olisi kyseisen asetuksen 20 artiklan 2 kohdan ja liitteen V mukaisesti mukaisesti vahvistettava elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanemiseksi tarvittavat uudistukset ja investointihankkeet, asiaankuuluvat välitavoitteet, tavoitteet ja indikaattorit sekä määrä, jonka unioni asettaa saataville elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoa varten rahoitustukena, jota ei makseta takaisin.

Rahoitusosuus

- (50) Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannukset ovat 6 575 000 000 euroa. Koska elpymis- ja palautumissuunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit ja koska elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrä on suurempi kuin Slovakian käytettävissä oleva enimmäisrahoitusosuus, Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmaa varten myönnettävän rahoitusosuuden olisi oltava yhtä suuri kuin Slovakian käytettävissä olevan rahoitusosuuden kokonaismäärä.

- (51) Laskelmaa Slovakian enimmäisrahoitusosuudesta on määrä päivittää 30 päivään kesäkuuta 2022 mennessä asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Slovakian saataville olisi asetettava määrä, joka ei ylitä kyseisen asetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua enimmäisrahoitusosuutta, jotta kyseisen asetuksen 23 artiklan 1 kohdan mukainen oikeudellinen sitoumus voidaan tehdä 31 päivään joulukuuta 2022 mennessä. Enimmäisrahoitusosuuden päivittämisen jälkeen neuvoston olisi komission ehdotuksesta tarvittaessa muutettava tätä päätöstä ilman aiheetonta viivytystä niin, että se sisältää kyseisen asetuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti lasketun päivitetyn enimmäisrahoitusosuuden.
- (52) Annettava tuki rahoitetaan neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053¹ 5 artiklaan perustuvalla komission unionin puolesta toteuttamalla lainanotolla. Tuki olisi maksettava erissä sen jälkeen, kun Slovakia on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät yksilöidyt asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet.
- (53) Slovakia on pyytänyt ennakkomaksua, joka on 13 prosenttia rahoitusosuudesta. Kyseinen määrä olisi asetettava Slovakian saataville asetuksen (EU) 2021/241 23 artiklan 1 kohdassa säädetyn sopimuksen, jäljempänä 'rahoitussopimus', mukaisesti sillä edellytyksellä, että kyseinen rahoitussopimus tulee voimaan.

¹ Neuvoston päätös (EU, Euratom) 2020/2053, annettu 14 päivänä joulukuuta 2020, Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä ja päätöksen 2014/335/EU, Euratom kumoamisesta (EUVL L 424, 15.12.2020, s. 1).

- (54) Tämä päätös ei saisi vaikuttaa sellaisten menettelyjen tuloksiin, jotka liittyvät unionin varojen myöntämiseen jonkin muun unionin ohjelman kuin tukiväliseen nojalla, eikä sisämarkkinoiden toiminnan vääristymistä koskeviin menettelyihin, joita voidaan toteuttaa erityisesti perussopimuksen 107 ja 108 artiklan nojalla. Päätöksellä ei poisteta jäsenvaltioille perussopimuksen 108 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta ilmoittaa komissiolle mahdollisista valtiontuista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksyminen

Hyväksytään asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdassa säädettyjen kriteerien perusteella arvio Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta. Tämän päätöksen liitteessä esitetään elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvat uudistukset ja investointihankkeet, elpymis- ja palautumissuunnitelman seuranta ja täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt ja aikataulu, mukaan lukien asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet, asiaankuuluvat indikaattorit, jotka liittyvät suunniteltujen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen, sekä järjestelyt, joiden mukaisesti komissio saa rajoittamattomasti käyttöönsä merkitykselliset taustatiedot.

2 artikla
Rahoitusosuus

1. Unioni asettaa Slovakian saataville 6 328 586 359 euron¹ suuruisen rahoitusosuuden tukena, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Tästä määrästä 4 642 807 510 euroa asetetaan saataville niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan tehdä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022. Jos asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdassa säädetyssä päivityksessä Slovakialle laskettu päivitetty enimmäisrahoitusosuus on yhtä suuri tai suurempi kuin 6 328 586 359 euroa, sen saataville asetetaan vielä 1 685 778 848 euroa niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan tehdä 1 päivän tammikuuta 2023 ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana. Jos asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdassa säädetyssä päivityksessä Slovakialle laskettu päivitetty enimmäisrahoitusosuus on pienempi kuin 6 328 586 359 euroa, sen saataville asetetaan päivitetyn enimmäisrahoitusosuuden ja 4 642 807 510 euron välinen erotus asetuksen (EU) 2021/241 20 artiklan 8 kohdassa vahvistetun menettelyn mukaisesti niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan tehdä 1 päivän tammikuuta 2023 ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana.

¹ Tämä määrä vastaa määrärahoja, joista on vähennetty Slovakian suhteellinen osuus asetuksen (EU) 2021/241 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista menoista, kyseisen asetuksen 11 artiklassa säädetyin menetelmän mukaisesti laskettuna.

2. Komissio asettaa unionin rahoitusosuuden Slovakian saataville erissä tämän päätöksen liitteen mukaisesti. Rahoitusosuudesta 822 716 227 euroa eli 13 prosenttia asetetaan saataville ennakkomaksuna. Komissio voi maksaa ennakkomaksun ja erät yhdessä tai useassa osakerässä. Osaerien suuruus riippuu rahoituksen saatavuudesta.
3. Ennakkomaksu vapautetaan saataville rahoitussopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että rahoitussopimus tulee voimaan. Ennakkomaksut kuitataan vähentämällä ne maksueristä suhteellisesti.
4. Rahoitussopimuksen mukaisten erien saataville vapauttamisen ehtona on, että rahoitusta on käytettävissä ja että komissio on tehnyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan mukaisesti päätöksen siitä, että Slovakia on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät yksilöidyt asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Edellyttäen, että 1 kohdassa tarkoitetut oikeudelliset sitoumukset tulevat voimaan, tuen maksamisen edellytyksenä on, että Slovakia saavuttaa välitavoitteet ja tavoitteet viimeistään 31 päivänä elokuuta 2026.

3 artikla

Osoitus

Tämä päätös on osoitettu Slovakian tasavallalle.

Tehty ...

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
